KINNITATUD
Siseministri 09.11.2026 käskkirjaga
nr 1-3/103
„„Siseministri 6. septembri 2023. a käskkirja
nr 1-3/105
„Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi
meetme 2.3 "Tugiisikuteenus rahvusvahelise
kaitse saajatele" toetuse andmise
tingimused“ muutmine
“
LISA 1

Seletuskiri

Käskkirjaga muudetakse siseministri 6. septembri 2023. a käskkirja nr 1-3/105 „Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi meetme 2.3 „Tugiisikuteenus rahvusvahelise kaitse saajatele“ toetuse andmise tingimused“ (edaspidi *TAT*). Muutmine on tingitud vajadusest korrigeerida ühe näitaja nimetust ja vahesihttaset, et viia need kooskõlla Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rakenduskavas 2021–2027 (edaspidi *AMIF rakenduskava*) tehtud muudatustega, ning täpsustada näitajate selgitavat teavet. Lisaks tehakse täpsustusi projekti eesmärki ja sisu, toetuse maksmise tingimusi ja korda, elluviija kohustusi, aruandlust ja TAT-i muutmist puudutavates punktides lähtuvalt elluviimise käigus selgunud vajadustest ja õigusaktides sätestatud põhimõtetest. Eelnõu ja selle seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi nõunik Ave Osman (ave.osman@siseministeerium.ee) koostöös Sotsiaalkindlustusameti (edaspidi *elluviija*) asjaomaste teenistujatega. Eelnõu ja selle seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Heli Simson (heli.simson@siseministeerium.ee).

Käskkiri kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõigete 2 ja 4 alusel ja kooskõlas TAT-i punktiga 11.1. Toetatava tegevuse eelarvega seonduv teave on leitav Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi rahastamiskavas, TAT käskkirjas ja selle algses seletuskirjas.

II Käskkirja sisu ja võrdlev analüüs

Muudatusi tehakse TAT-i järgnevates punktides:

Käskkirja punktiga 1.1. korrigeeritakse viidet siseministri käskkirjale, millega kehtestati uus Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021–2027 rahastamiskava. Rahastamiskavas tehti märkimisväärseid muudatusi tulenevalt AMIF rakenduskavas tehtud muudatustest.

Käskkirja punktiga 1.2 muudetakse käskkirja punkti 2.1.1. teist lõiku, et ajakohastada viiteid uuele välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seadusele, mis jõustus 12. juunil 2026. a, ja viia kirjeldus kooskõlla VRKS-is sätestatud rahvusvahelise kaitse saajate õiguste ning SKA ülesannetega, kuna need on üheks aluseks toetuse andmisele.

Käskkirja punktiga 1.3 sätestatakse muudatused TAT-i **punktis 4.2** esitatud väljundnäitaja koodis ja nimetuses, 2024. a sihttasemes ning selgitavas teabes. Algselt oli näitaja nimetuseks „Toetatud osalejate arv, sh personaalset kutsenõustamist saanud osalejate arv“. Kuna projektis ei pakuta personaalset kutsenõustamist, vaid üldisema iseloomuga tuge ja nõustamist kohanemiseks eluga Eestis, siis korrigeeriti näitaja nimetust AMIF rakenduskavas ja nüüd ka

TAT-is. Kuna 2024. aastaks seatud sihttase oli selleks ajaks ületatud, suurendati sihttase 140-lt 240-le. Ühtlasi tehakse täiendusi selgitavasse teabesse, et täpsustada näitajate alusandmete kogumise metoodikat.

Käskkirja punktiga 1.4 lisatakse täpsustusi **punktis 4.3** sätestatud tulemusnäitaja „Nende osalejate arv, kes teatasid, et tegevus aitas nende integreerumisele kaasa“ selgitavasse teabesse. Täiendused tuginevad Euroopa Komisjoni juhendil AMIF-i väljund- ja tulemusnäitajate kohta ning korraldusasutuse koostatud abimaterjalil toetuse saajatele[1]. Antud projektis saavad toetatavad osalejad tugiisikuteenust. Teenuse täpne sisu ja kestus sõltub isiku individuaalsetest vajadustest. Osaleja tagasisidet/hinnangut küsitakse teenuse saamise järel viit valdkonda puudutavate küsimuste abil.

Käskkirja punktiga 1.5 täpsustatakse TAT-i **punkti 8.5** sellega, et maksetaotlusi võib erandjuhtudel esitada sagedamini või harvemini, kui punktis 8.5 on ette nähtud, tingimusel, et erandid lepitakse ministeeriumiga kokku kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Käskkirja punktiga 1.6 täpsustatakse TAT-i **punktis 9.3.7**, et toetuse saaja on kohustatud koguma andmeid toetatud osalejate kohta ja tagama korrektsete andmete olemasolu e-toetuse keskkonnas hiljemalt aruande esitamise ajaks. Aruande all peetakse silmas vahe- ja lõpparuandeid, millega raporteeritakse osalejatega seotud sihttasemete täitmist. See võimaldab seirata aruannetes raporteeritud arvandmete kooskõla sündmuste infosüsteemis olevate andmetega.

Käskkirja punktiga 1.7 täpsustatakse **punktis 10.4**, et nii vahe- kui lõpparuandes peavad toetuse saajad kajastama infot „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamise kohta, mida nad on seni ka teinud.
Toetuse saajal tuleb koguda jooksvalt tagasisidet tugiisikuteenust saanud isikutelt ja anda aru vastava tulemusnäitaja kohta. Punkti lisatakse joonealune märkus paindlikkuse tagamiseks, kuna teenust pakutakse ja tulemusnäitaja aluseks olev tagasiside koguneb pikema aja vältel, mistõttu võib vajaduse korral tulemusnäitajate kohta anda aru alles lõpparuandes.
Toetuse saaja peab ise osalejate ja nendelt kogutud tagasiside üle arvestust pidama, et tagada korrektsete andmete olemasolu.

Käskkirja punktiga 1.8 täpsustatakse **punktis 10.8**, et aruandes puuduste esinemise korral annab Siseministeerium toetuse saajale üldjuhul kuni viis tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks, et tagada korrektsed andmed Euroopa Komisjonile tähtaegselt.

Käskkirja punktiga 1.9 eemaldatakse TAT-i punktist **11.4** lause, mis dubleerib punkti viimast lauset.

Käskkirja punktiga 1.10 muudetakse TAT-i punkti **11.7** teist lauset, et ühtlustada toetuse andmise tingimuste käskkirjade sõnastust ning selgitada, millistel põhimõtetel on võimalik toetuse summat suurendada.

Käskkirja punktiga 1.11 asendatakse TAT-i lisa „Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-leht“ uue kontroll-lehega.
Kuna ühtekuuluvusfondide huvigrupid palusid täiendada „Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontroll-lehte“ ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni ja keskkonnakaitse osas ning võttes arvesse, et eeltingimustega seonduv peab olema riigis kontrollitud ühtemoodi, on kontroll-lehte täiendatud.

[1] Abimaterjal toetusesaajale perioodiks 2021-2027_0.docx

Käskkirjaga tehtud muudatused ei muuda toetatava tegevuse **riigiabi** andmise analüüsi aluseid, st eraldatav toetus ei ole riigiabi. Toetatav tegevus, sealhulgas elluviija ja partnerite tegevus, ei ole majandustegevus, kuna tegemist on avaliku võimu teostamisega, mis tugineb välismaalasele rahvusvahelise kaitse andmise seaduse §-l 91. Toetatava tegevuse elluviimine on korraldatud mitteärilisel moel, on sihtrühmale tasuta ning täidab sotsiaalset eesmärki.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele
Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:
1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060;
2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1147.

IV Käskkirja mõjud
Eelnõuga tehtavad muudatused tuginevad projekti elluviimise käigus selgunud vajadustele ja välja kujunenud toimeviisidel ning võimaldavad seeläbi seatud eesmärkide saavutamist tõhusal viisil, jäädes seejuures kavandatud ajaraami ja eelarve piiresse.

Siseministri 6. mai 2022. a käskkirja nr 1-3/37 alusel otsustati Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi (edaspidi *AMIF*) rakenduskava keskkonnamõju strateegiline hindamine algatamata jätta, kuna jõuti järeldusele, et AMIFi rakenduskava ei sisalda keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse §-s 6 sätestatud olulise keskkonnamõjuga tegevusi. AMIFi rakenduskava tegevused ei tekita potentsiaalselt olulist kahju keskkonnaeesmärkidele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks puudub vajadus.

Pettuseriski ja topeltfinantseerimise risk on madal: rakendatakse hinnatavale meetmele sarnase sisuga EL ja siseriiklikke toetusmeetmeid, kuid elluviija on riigiasutus ja raamatupidamine toimub tsentraalselt (Riigi Tugiteenuste Keskuses). Elluviijal on tagatud asutusesisesed täiendavad kontrollid kulude jaotamise osas.

V Käskkirja rakendamiseks vajalikud kulutused ja eeldatavad tulud
Eelnõus sätestatud tegevusi rahastatakse AMIF-i perioodi 2021–2027 ja Eesti riigi vahenditest TAT-i abikõlblike kulude eelarve ulatuses, seega eelnõu rakendamisega ei kaasne riigieelarvele täiendavaid kulusid. Käskkirja rakendamisega tulu ei teenita.

VI Käskkirja rakendamine
Käskkiri jõustub tagasiulatuvalt 1. jaanuarist 2026, kuna Euroopa Komisjonile raporteeriti näitajaid TAT-is sätestatud nimetusega sellest ajast.

VII Käskkirja kooskõlastamine
Käskkirja eelnõu kooskõlastatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ministeeriumidega, kes nõustavad riigi pikaajalises arengustrateegias kinnitatud strateegilistesse sihtidesse ja aluspõhimõtetesse panustamist vastavalt oma vastutusvaldkonnale (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ning Kliimaministeerium).
Käskkirja eelnõu kooskõlastati EIS-i eelselt mitteametlikus vormis elluviijaga.